

MENJAVA

-Od Malinowskega naprej želeli odkriti kako je gospodarstvo integrirano v družbeno in kulturno celoto in pokazati da je mogoče razumeti gospodarske sisteme sani z analizo povezav z ostalimi vidiki kulture in družbe.

- Poskušali razkriti na kakšen način je gospodarstvo kulturni in družbeni produkt. To so lahko raziskovali tako v tradicionalnih kot v modernih družbah.
- Čeprav ljudje povsod maksimizirajo vrednost, se ideja vrednosti razlikuje od kulture do kulture.
- Kapitalistični sistem potrošnje in menjave ni edini.
- Sistemski način vsebuje produkcijo, distribucijo in potrošnjo materialnih in nematerialnih dobrin v družbi. Drugi način v središče postavlja akterja- kako ljudje uporabljajo razpoložljiva sredstva za maksimiranje vrednosti-formalistični pogled.
- Posamezniki, ki maksimirajo vrednost in ki vzamejo za osnovo svojih gospodarskih aktivnosti izračun stroškov in koristi so značilni za kapitalistične družbe.

GOSPODARSTVO KOT DEL DRUŽBENE CELOTE

- Primer trgovine kula- trobriandski otoki. Kupi jama- darovi, ki jih dobijo pokažejo kdo ima veliko moč. Menjava jama vzdržuje sorodstvene in družbene vezi in ima tudi jasen politični sistem.
- Številne družbe nimajo izraza za gospodarstvo kot institucijo, ki je ločena od družbenega življenja.
- Kapitalistično načelo priznava le eno obliko blagovne menjave to je tržna menjava, ki temelji na zakonih ponudbe in povpraševanja.
- Trgovina kula ni donosna, saj imata predmeta enako vrednost. Ljudje torej prakticirajo kulo zaradi simbolne vrednosti.

DARILA KOT TOTALNI DRUŽBENI FENOMEN

- V okviru gospodinjstva in rodu se dobrine porazdeljujejo glede na potrebe in pravice posameznika, darila pa so pomembna tudi pri navezovanju stikov z ljudmi zunaj lokalne skupnosti. S pomočjo daril se sklepa mir, prijateljstvo ali pa si pridobiva politično zvestobo.
- V družbeh, kjer je izmenjava daril precej razširjena, obdarovanje zelo pripomore k sistemski integraciji.
- Da bi lahko transakcijo opredelili kot obdarovanje, so potrebni kriteriji. Menjava krepi družbeno integracijo, ko darilo nima točno določene cene in da se darilo ne povrne takoj.
- Darilo je značilen izraz recipročnosti. Obveza podarjanja pomeni tudi, da bo v zameno tudi sam obdaroval darovalca. Če darilo analiziramo vidimo, da so najpomembnejši njegovi družbeni in kulturni vidiki, manj pa gospodarski.

POTLAČ, RECIPROČNOST IN MOČ

- Kvakiutli so imeli institucijo potlač. Aristokrati so morali braniti svoj relevantni družbeni položaj ali pa so ga izboljševali tako, da so se obdarovali s spektakularnimi darili.
- Poglavar, ki si je lahko privoščil, da je uničil največ imetja, si je v regionalni družbeni hierarhiji pridobil najvišji položaj.
- Tudi poročni sistemi, politika in vsakodnevna družbena interakcija so bili analizirani z zornega kota menjave, tako v Maussovem širšem sociološkem pomenu kot v ožjem ekonomskem smislu. To kaže na neustreznost delitve družbenega sveta na politične, gospodarske, verske in druge sektorje.

OBLIKE DISTRIBUCIJE

- Darila krepijo družbeno integracijo, obenem pa definirajo in ponovno potrjujejo čisto določena razmerja med posamezniki. Menjava blaga v kapitalističnem sistemu deluje na drugačen način. Če kupuješ hrano v supermarketu, se ne boste več sponmili obraza tistega, ki ti je izdal račun.
- Polany želel razložiti zgodovinski prehod v kapitalizem, avtor razlikuje med 3 različnimi principi kroženja materialnih dobrin oz oblik distribucije: recipročnost, redistribucija in tržna menjava.
- Redistribucija pomeni, da osrednji akter dobi blago od pripadnikov neke družbe in se zaveže, da ga bo ponovno razporedil mednje.
- Tretja oblika distribucije je načelo trga, ki temelji na pogodbenem odnosu med menjalcema.

DENAR

- Tudi tržna menjava se razlikuje od družbe do družbe.
- Skoraj povsod obstajajo pravila, ki določajo, kaj se sme kupovati in prodajati in kaj ne. Tudi v kapitalističnih družbah velja, da se ne more kupiti ljubezni, prijateljstva...
- Enotno merilo je denar. Z uporabo denarja postanejo blago in storitve premirljive, ker je njihova vrednost izmerljiva na skupni lestvici.
- Zelo razširjen je tudi primitivni denar oz. denar za posebne namene, ki funkcionira podobno kot denar v sodobnih družbah.
- V tradicionalnih družbah pogosto obstajajo kategorije blaga, katerih vrednost je nemerljiva in neprimerljiva.

EKONOMSKA PODROČJA PRI TIVIH

- Njihov sistem distribucije je bil multicentričen, kar pomeni, da so gospodarske vire razdeljevali po različnih načelih in niso imeli zgolj enega samega trga, ki bi bil enoten.
- Nasprotje multicentričnega gospodarstva je unicentričen sistem, ki ga obvaduje ena sama institucija, običajno je to trg.
- Obdobje učinkovite kolonizacije nigerijske notranjosti je v to družbo prineslo velike spremembe. Kolonialna oblast je uvedla obdobje miru, kar je omogočilo, da so domačini svoje trgovske mreže lahko razširili na veliko širše območje. Trgovina je postala pomembna, nekateri so opustili naturalno gospodarstvo in postali mali kapitalistični kmetje, ki so izdelke prodajali za denar.

DENAR KOT INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA

- Z uvedbo denarja za splošno rabo so se Tivi integrirali v globalni sistem produkcije, distribucije in potrošnje.
- Gospodarstvo vsake družbe je vselej del širšega in kulturnega konteksta, uvedba denarja za splošno rabo pa ima v vsaki družbi globoke posledice.
- Denar lahko gledamo kot obliko informacijske tehnologije.
- Denar je neoseben in anonimen. Omogoča komunikacijo in menjavo na obširnem območju. Je skupni imenoalec, ki omogoča primerjavo ogromnega števila izdelkov in storitev izjemno različnega izvora.
- Razširjanje denarnega gospodarstva spremlja razvoj državnih institucij, pismenosti in izmerljivega linearega časa, vse to pa so mehanizmi standardizacije, ki spremljajo prehod od integracije v majhnem merilu k integraciji v velikem merilu.

POMEN ARTEFAKTOV

- Pomen stvari se razlikuje od kulture do kulture, razen tega pa abstraktni predmeti kot npr. besede ali storitve, lahko prevzamejo lastnosti dobrin in blaga.
- Kroženje dobrin lahko nekaj pove o prevladujočih kulturnih vrednotah v družbi.
- Sodobni antropološki pogled se osredotoča, na kakšne načine blago oblikuje in določa družbene odnose in človekovo osebno identiteto- torej na njegov kulturni in družbeni pomen.

- Čeprav je v vsaki menjavi prisotna tudi računsko komponenta, je ni moč odvojiti od njenega kulturnega konteksta in družbenih implikacij. Po eni strani so predmeti in artefakti del našega okolja, ki ga imamo za samoumevnega, in na ta način oblikujejo naš življenjski prostor oz. razvrščajo ljudi, po drugi strani pa jih ljudje zavestno izbirajo s porabo in tako ustvarjajo nek smisel in svojo lastno identiteto.
- Stvari pomagajo definirati družbene odnose, ljudje pa jih uporabljajo za izražanje lastne identitete in jih interpretirajo vsak po svoje.

PONOVNI PREMISLEK O MENJAVI

- Recipročnost in tržna menjava se medsebojno ne izključujeta in ju tudi ni mogoče ostro ločiti.